

Petrolio gosea demokraziaz mozorrotzen denean

PETROLIOA Libiari egindako erasoaren muinean dagoela pentsatzeko arrazoiak ugariak dira, erasoaren arrazoi nagusia zibilen defentsa dela pentsatzeko baino askoz gehiago. NBEko 1973 ebazpena, zibilen babesean oinarritzen da, baina orain arte Frantziak, Erresuma Batuak eta AEBek gidatutako koalizioaren armek ez dela hala erakusten dute, Gaddafiren kontrolpeko era guztietako azpiegiturak suntsitzen ari dira eta. Horren ondorioz, Gaddafiren aurkako operazioari babesa eman zion Liga Arabiarrek adibidez, eraso-ena izaerarekiko desadostasuna erakutsi du.

Libiako erregimenaren erorketa helburu, eta Irak eta Afganistango inbasio zuzenen akats eta arriskuetatik ikasita, Mendebaldeko indarrek Libiako azpiegiturak gogor kolpatu eta oposizio armatua indartzea izango dute helburu. Hasiera ezagutzen dugu jada, baina eraso militar hauen espe-rientziak dioskunez, amaiera aurreikustea oso bestelako kontua da. Beste hainbatetan ere Mendebaldeak bere interesak babestu ditu, baina bertako herritarren egoera okertuz (Irak, Afganistan, Somalia...).

Petrolio da lehena, ez herritar-rrak. Marokon (bertakoein eta sahararrekin), Aljerian, Yemenen, Barhein-en eta Palestinan, besteak beste, zibilen aurkako errepresioa oso gogorra da, baina ez dira gisa horretako neurriak hartzen. Berdin munduko beste hainbat lekutan, hasi Txinatik eta Honduraseraino. Mendebaldeak bere interesen alde egiten du, ez diktadurek zapal dutako herritarren alde.

Libiako petrolioaren %75 Europako Batasunera doa: Italiara %32, Alemaniara %13,4, Frantziara %10, Espainiara %8,6... Eta munduko petrolio erreserben zerrendan, Libia 9.ena da. Une honetan petrolioaren prezioan oso garrantzitsua da eta

petrolio gero eta eskasago izango den munduan estrategikoa.

AITORTU behar da, alabaina, eraso militar honek Bengaziko matxinatuak eta zibilak babestu egin dituela. Zantzu guztien arabera, eta ikusirik Gaddafiren armada nola ari zen irabazten gerra, badira arrazoi asko pentsatzeko Bengazin mendeku odoltsua gauzatuko zuela. Benetako helburua balizko sarraskia eragozteko balitz, ordea, nahikoa izan zitekeen Bengaziko Gaddafiren indarrak geldiaraztea eta gainerakoan indar diplomatikoa erabiltzea. Errepresio basatietarako lekurik ez dagoela argi utzita, ondorengo guztia libiarrei dagokie konpontzea, eta NBEk horretarako laguntza guztia eskaini beharko luke. Berdin beste herrialde arabiarretan ere.

Ez dago argi orain zer gerta litekeen, baina epe laburrean bi eszena-toki bederen aurreikus litezke. Bata, nazioarteko erasoak aurrera jarraitzea eta Gaddafiren erregimena barrutik ere lehertzea (desertzioak...). Beste eszenatokia luzeagorako litzateke: Libia bitan zatitua geratzen da, erregimena mendebaldean eta matxinatuak ekialdean, eta gerra luzearen ondoren eta Mendebaldeko potentzien sostenguarekin, matxinatuek irabaztea. Era batera ala bestera, argi dago Gaddafirenak egin duela.

Errepresio basatietarako lekurik ez dagoela argi utzita, ondorengo guztia libiarrei dagokie konpontzea, eta NBEk horretarako laguntza guztia eskaini beharko luke. Berdin beste herrialde arabiarretan ere.

HORI BAI, beste behin ere, argi geratu da Mendebaldeko herrialde askoren hipokrisia. Azken urteotan denok ikusi dugu telebista eta argazkietan nola ibili den Libiako koronela hiriburuz hiriburu Italian, Frantzian, Espainian... 2005etik 2009ra Alemaniak ia 86 milioi euro saldu zituen Libiari material militarrean; oraingo erasoekin Frantziak berak Libiari saldutako Mirage hegazkinak lurreratuko ditu agian; eta Espainiak otsailaren bukaeran agindu zuen etetea Libiara saltzen ari zen material militarra...

Herrialde arabiarretako matxinatuen funtsa, beren diktadurekiko duten jasanezintasunean dago; pobrezia eta beste hainbat eragile leherkari izan dira. Urtea joan urtea etorri —eta petrolio eta Israelekiko babesa beti muinean—, diktadura horiek Mendebaldeko sostengua izan dute eta honek bere kasara maneiatu ditu, orain Saddam Hussein Iran-en aurka erabiliz, edo gero Gaddafi Al Kaedaren aurka. Lehen kolonialismotik, gero postkolonialismoz jantzita.

Benetako helburua herrien garapena, zibilen babesa eta demokrazia baldin bada, testuinguru horretan ez da lekurik Mendebaldeko politika paratxutistentzat. Erantzun bakar eta sinplistik ez duten egoera konplexuak daude matxinada arabiarren baitan. NBEk diktadura orenen aurka ari diren herritarrek sostengatu beharko litzuke, beti ere zenbait printzipio nagusi eginez: herritarren interesa, herrialdeen soberania eta indar militarra azken baliabidea dela. Baina hori ez da samurra izango, batetik Mendebaldeko herrialde nagusiek oraindik orain beren interesak lehenesten dituztelako; eta bestetik, eredu izateko etxetik hasi behar delako. Esaterako, noizko NBEko erreforma, herrialde nagusien beto eskubi-dearekin amaitzeko?